

Concept Implementatieplan Plan S

Inleiding

In september 2018 besloot NWO zich aan te sluiten bij cOAlitie S en Plan S. Een initiatief van inmiddels 24 wetenschapsfinanciers om de transitie naar Open Access te versnellen. Doel van cOAlitie S is om de transitie naar Open Access een impuls te geven door de voorwaarden die de verschillende funders aan het publicatiegedrag van hun gesubsidieerde onderzoekers stellen zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Na een openbare consultatie is in juni 2019 de finale implementierichtlijn (*Guidance to implementation*) gepubliceerd. Bedoeling is dat die vervolgens in de subsidievoorwaarden en –beleid van alle leden van cOAlitie S worden geïntegreerd. Deze notitie beschrijft hoe NWO Plan S zal implementeren en de keuzes die daarbij zijn gemaakt.

Verankering Open Access beleid

NWO kent al sinds 2009 het beleid dat publicaties voortkomend uit NWO-financiering Open Access beschikbaar moeten zijn. In 2015 is dat beleid op verzoek van toenmalig staatssecretaris Dekker en in lijn met het beleid van de Nederlandse overheid omgezet naar een *verplichting (mandate)*. De beleidsmatige verankering verloopt via een algemene bepaling in de regeling subsidies NWO (2015, 2017). Die is nader uitgewerkt in standaardteksten voor calls en honoreringsbrieven en wordt nader toegelicht op de website. NWO kiest ervoor de implementatie van Plan S aan te grijpen om een “Beleidsregel” op te stellen die als bijlage bij de NWO-subsidieregeling zal worden gepubliceerd. In teksten voor aanvraagrondes en subsidiebrieven zullen standaardteksten worden opgenomen die naar deze regeling verwijzen.

Gemaakte keuzes

Inhoudelijk volgt de beleidsregel zo veel mogelijk letterlijk de eisen en voorwaarden die binnen cOAlitie S overeengekomen zijn. Dat was immers het doel: alle partners in cOAlitie S willen zo veel mogelijk dezelfde voorwaarden stellen aan gesubsidieerde onderzoekers in de hoop en verwachting daarmee de sector van academische publicatie tot verandering aan te zetten.

Boeken

Op één onderwerp is afgeweken van Plan S: namelijk de bepalingen m.b.t. open access voor boeken. Plan S richt zich vooralsnog op wetenschappelijke artikelen. COAlitie S heeft boeken tot minimaal 2021 buiten scope gehouden omdat die problematiek complexer is. Voor een aantal financiers binnen cOAlitie S, zoals NWO, geldt echter dat er al een Open Access beleid voor boeken bestaat. Het zou vreemd zijn om met de invoering van Plan S die eisen te laten vallen. Het opstellen van deze Beleidsregel biedt een uitgelezen kans om richtlijnen ten aanzien van Open Access boeken beter (en ook meer realistisch) te formuleren. Daarbij is nadrukkelijk aangesloten bij de eisen die collega-councils [UKRI](#), [FWF](#) en [SNSF](#) reeds hebben of voorstellen. Ook de Europese Commissie zal Plan S van toepassing verklaren op Horizon Europe (inclusief de ERC), en zal naar verwachting ook boeken daarbij meenemen.

Vergelijking Plan S met vigerende NWO beleid (2015)

Hoe verhouden de eisen van plan S zich met het staande Open Access beleid van NWO? Hoewel de soms felle reacties anders doen vermoeden, zijn de eisen van Plan S niet wezenlijk anders dan de huidige eisen van NWO. Ze moeten vooral gezien worden als een verbijzondering. Onderstaand overzicht maakt dat duidelijk:

	Huidige beleid NWO (sinds 2015)	Plan S
Gouden route	<ul style="list-style-type: none"> • Is conform beleid OCW de voorkeursroute • Eventuele APC-kosten worden vergoed door NWO... 	<ul style="list-style-type: none"> • Is compliant mits journal geregistreerd is in DOAJ en aan minimale kwaliteitseisen wordt voldaan • Eventuele APC-kosten worden vergoed

	<ul style="list-style-type: none"> • ...op voorwaarde dat het journal in DOAJ geregistreerd is 	
Groene route	<ul style="list-style-type: none"> • Geen embargo geaccepteerd • Versie niet gespecificeerd, preprints ook geaccepteerd. • Repository moet geregistreerd zijn in OpenDOAR 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen embargo geaccepteerd • Liefst de Version of Record, maar minimaal de Author Accepted Manuscript (geen preprints) • Repository geregistreerd in OpenDOAR
Hybride	<ul style="list-style-type: none"> • Is compliant, maar... • ... NWO vergoedt de kosten voor hybride APC's niet (sinds 2015) vanwege het gevaar op <i>double dipping</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Is compliant mits journal onderdeel is van een Transformative Agreement • Hybride <u>buiten</u> Transformative Agreement is ook compliant door toepassing van groene route (zero embargo). • APC's niet vergoed door funders, funders kunnen financieel bijdragen aan Transformative deals.
Copyright / licenties	<ul style="list-style-type: none"> • Auteurs mogen hun copyright niet overdragen als dit OA-publiceren verhindert • Geen beleid m.b.t. toepassing CC BY licenties 	<ul style="list-style-type: none"> • Auteur moet zijn/haar copyright behouden. • Toepassing van CC BY licentie of bij uitzondering CC BY ND
Handhaving / monitoring	<ul style="list-style-type: none"> • Geen handhaving / monitoring 	<ul style="list-style-type: none"> • Handhaving en monitoring (invulling door de afzonderlijke financiers)

Transformative agreements

Eén van de routes naar overeenstemming met Plan S zijn de Open Access deals met academische uitgevers zoals die door de VSNU worden afgesloten. Nederland loopt met het afsluiten van dergelijke overeenkomsten ver voor op de rest van Europa. Momenteel zijn 15 van dergelijke deals van kracht. Verantwoordelijkheid voor de onderhandeling daarover ligt bij de VSNU en het consortium van de Nederlandse universiteitsbibliotheken UKB. Anders dan in sommige andere landen is NWO geen onderdeel van deze onderhandelingen (de recente Elsevier casus was een uitzondering) en betaalt daar ook niet aan mee. Maar het principe is wel dat deze deals door NWO-gefinancierde onderzoekers in staat stelt om in overeenstemming met de eisen van NWO Open Access te publiceren. De ervaring leert de VSNU-deals ook daadwerkelijk in belangrijke mate bijdragen aan de Open Access beschikbaarheid van NWO-gefinancierd onderzoek. Een schatting is dat met de recente Elsevier deal 70% van artikelen waarin NWO als financier wordt aangemerkt wordt afgedekt door een van de Open Access deals van de VSNU.

Om VSNU en UKB te helpen scherpe onderhandelingen te voeren met uitgevers zijn de eisen die NWO als funder stelt aan deze transformatieve overeenkomsten uitgeschreven. Zie hierna het document "What NWO expects from publishers".

Groene route

Eén van de onder Plan S toegestane routes is de groene route: het deponeren van een artikel (Version of Record of tenminste de geaccepteerde auteursversie) in een Open Access repository. COALitie S accepteert daarbij geen embargo termijn meer. (NWO deed dit al sinds 2015 niet maar handhaafde dat niet). Dit maakt deze route voor onderzoekers lastig want een groot aantal uitgevers staat archiveren in een repository alleen toe na een embargo van 6 of 12 maanden (in de SSH soms 24 maanden). Daarmee valt een deel van de tijdschriften als optie weg. COALitie S werkt aan een juridische oplossing waarmee onderzoekers niet langer afhankelijk zijn van de beperkende voorwaarden van uitgevers. Deze strategie wordt voor de zomer van 2020 nader bekend gemaakt.

Monitoring / handhaving

Uitgangspunt van Plan S is dat de naleving van de eisen ook bewaakt en gehandhaafd wordt. Invulling daarvan en eventuele sancties worden aan de nadere invulling van de individuele financiers overgelaten. NWO kiest ervoor 2,5% van het subsidiebedrag achter te houden als bij afronding van het project blijkt dat in de eindrapportage opgevoerde publicaties niet Open Access beschikbaar zijn volgens een van de genoemde routes. Daarbij zullen overwegingen van proportionaliteit in acht genomen worden en zullen onderzoekers waarbij non-compliance vastgesteld wordt in de gelegenheid gesteld worden om dat te corrigeren door publicaties alsnog in het repository op te nemen. Daarbij kan worden teruggevallen op de Nederlandse auteurswet die elke Nederlandse onderzoeker het recht geeft om – onafhankelijk van beperkende voorwaarden van de uitgever – een eigen werk te delen via een repository.

Flankerende maatregelen

NWO zal al dan niet samen met cOAlitie S een reeks van maatregelen treffen die het onderzoekers makkelijker moeten maken om aan de eisen van Plan S te voldoen. Een greep uit de maatregelen:

- Er is een [Journal Checker Tool](#) in ontwikkeling die onderzoekers in staat stelt om te controleren welke tijdschriften voldoen aan de eisen van Plan S en welke niet.
- Voor de bekostiging van APC's voor volledig Open Access publicaties kan een beroep gedaan worden op het projectbudget. Voor vergoeding van open access boeken en bundels is een [speciaal financieringsinstrument](#) gelanceerd.
- In aanvulling op de implementatierichtlijn van Plan S is een kader voor "[Transformative Journals](#)" ontwikkeld. Dit instrument is ook bedoeld voor de toptijdschriften die tot heden meenden niet als onderdeel van de Transformative agreements de overstap naar Open Access te maken. [Springer Nature](#) heeft inmiddels laten weten het merendeel van de Nature-titels voor dit instrument te laten opgaan.
- Er is een [toolkit](#) ontwikkeld om learned societies te helpen de overgang te maken naar Open Access.
- NWO heeft een subsidie toegekend aan het Humanities Cluster van de KNAW om specifiek voor Nederlandse tijdschriften die de overgang naar Open Access moeilijk kunnen maken een voorziening te ontwikkelen.
- NWO heeft besloten lid te worden van [EuroPubMedCentral](#). Dit is een internationale repository infrastructuur op het gebied van de biomedische en levenswetenschappen die onderzoekers in die vakgebieden in staat stelt via de groene route Plan S compliant te publiceren.
- Ook de inspanningen in het kader van "[erkennen en waarderen](#)" moeten gezien worden als ondersteunend aan Plan S. Voor NWO geldt inmiddels dat in alle instrumenten niet de reputatie van het journal, niet het aantal artikelen of de impact factor maar de inhoud leidend zijn, o.a. door invoering van het [narratieve CV](#) in de VI.

Proces en consultatie

Dit implementatiedocument is in de vergadering van 8 april door de Raad van Bestuur van NWO besproken. NWO heeft het beleid dat grotere wijzigingen in voorwaarden minimaal 6 maanden voor inwerkingtreding worden gepubliceerd. De periode tot 1 juli zal genomen worden om over dit document met stakeholders binnen en buiten NWO in gesprek te gaan. Hieronder zijn in elk geval begrepen: VSNU, UKB, NWO-I, domeinbesturen NWO, KNAW en NFU. Die gesprekken hebben tot doel te komen tot nadere aanscherping en verduidelijking van het toekomstige Open Access beleid. De uitgangspunten van Plan S staan niet als zodanig ter discussie.

Beleidsregel Open Access 2021

Concept, versie 14 van 16 maart 2020

Zoals vastgesteld door de Raad van Bestuur op [datum].

Deze beleidsregel is een nadere uitwerking van de voorwaarden zoals neergelegd in Artikel 6.2 van de Kaderregeling subsidies NWO ten aanzien van het Open Access publiceren.

Preambule

De onmiddellijke, onbelemmerde toegang tot de meest recente wetenschappelijke publicaties is een absolute randvoorwaarde voor een goed functionerend wetenschapssysteem. Open Access zorgt voor een grotere (digitale) verspreiding van wetenschappelijke resultaten en daarmee voor een grotere potentiële impact op de wetenschap en maatschappij. NWO zet zich er als ondertekenaar van de [Berlin Declaration on Open Access](#) al vanaf 2005 voor in dat resultaten van door NWO gefinancierd onderzoek Open Access beschikbaar komen. NWO geeft daarmee invulling aan de ambities van de Nederlandse regering ([OCW 2013](#), [OCW 2016](#)) en de Europese Raad van ministers ([EC 2016](#)) om te bevorderen dat Open Access de norm wordt bij publiek gefinancierd onderzoek. NWO werkt samen met nationale en internationale partners om de transitie naar Open Access te bevorderen, zoals het Nationaal Plan Open Science ([OCW 2017](#)). NWO heeft zich in september 2018 ook aangesloten bij Coalitie S: een groep van nationale onderzoeksfinanciers die met behulp van Plan S beoogt de transitie naar volledige en onmiddellijke Open Access te versnellen. Met deze beleidsregel geeft NWO uitwerking aan de [implementatierichtlijnen](#) van [Plan S](#) zoals gepubliceerd door Coalitie S op 31 mei 2019.¹

Artikel 1: Definities

- 1.1 *Author Accepted Manuscript (AAM)*: de door de uitgever geaccepteerde versie van een publicatie waarin de wijzigingen als gevolg van het peer review proces zijn verwerkt door de auteur. Ook wel geaccepteerde auteursversie genaamd.
- 1.2 *Beleidsregel*: De Beleidsregel Open Access 2021.
- 1.3 *Call for proposals*: de door NWO gepubliceerde regeling voor een specifieke subsidieronde zoals bedoeld in Artikel 2.1 en 2.2 van de Kaderregeling Subsidies NWO.
- 1.4 *Directory of Open Access Journals (DOAJ)*: Database met een overzicht van Open Access tijdschriften en platforms en de publicaties daarin, zoals onderhouden door 'Infrastructure Services voor Open Access C.I.C.' en te raadplegen via de website <https://www.doaj.org/>.
- 1.5 *Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR)*: Database met een overzicht van Open Access repositories, zoals onderhouden door de 'University of Nottingham' en te raadplegen via de website <http://www.opendoar.org>.
- 1.6 *NWO*: De Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek. In deze beleidsregel wordt met NWO bedoeld het orgaan, dan wel de functionaris aangeduid die op grond van de geldende Bevoegdheidsregeling NWO bevoegd is NWO te vertegenwoordigen, dan wel het desbetreffende besluit te nemen.
- 1.7 *OAPEN Library*: centrale Open Access repository voor het beschikbaar maken van Open Access boeken zoals onderhouden door de Stichting OAPEN (Open Access Publishing in European Networks) en te raadplegen via www.oapen.org

¹ [https://www.coalition-s.org/wp-content/uploads/PlanS Principles and Implementation 310519.pdf](https://www.coalition-s.org/wp-content/uploads/PlanS_Principles_and_Implementation_310519.pdf)

- 1.8 *Register van het ESAC-initiatief*: Register met een overzicht van transformatieve overeenkomsten (transformative agreements), zoals onderhouden door het 'Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften e.V.' en te raadplegen via de website <https://esac-initiative.org/>.
- 1.9 *Technische richtlijnen en eisen Plan S*: De technische richtlijnen en eisen zoals op 31 mei 2019 gepubliceerd door Coalition S in Plan S, onderdeel III. Zie. www.coalition-s.org.
- 1.10 *Transformatieve overeenkomst*: in deze beleidsregel wordt hiermee bedoeld een overeenkomst tussen de Vereniging van Universiteiten (VSNU), het consortium van Universiteitsbibliotheken (UKB) of een van haar leden met een uitgever, met het oog op open access publicatie van artikelen, voor zover deze overeenkomst openbaar is en geregistreerd in het register van het ESAC-initiatief.
- 1.11 *Version of Record (VoR)*: de finale versie van een zoals het door een wetenschappelijk tijdschrift is gepubliceerd.
- 1.12 *Wetenschappelijk artikel*: hieronder wordt in deze beleidsregel bedoeld. Alle *gepeer reviewde* wetenschappelijke artikelen die geheel of gedeeltelijk voortkomen uit of rapporteren over onderzoek dat door NWO is gesubsidieerd.

Artikel 2 : Toepassing en bereik

De beleidsregel is van toepassing op publicaties die voortkomen uit projecten gehonoreerd op basis van *calls for proposals* die vanaf 1 januari 2021 door NWO worden opengesteld.

Artikel 3 : Wetenschappelijke artikelen

Alle wetenschappelijke artikelen die voortkomen uit of rapporteren over onderzoek dat geheel of gedeeltelijk is gesubsidieerd door NWO moeten op het moment van publicatie direct (zonder embargo) digitaal in Open Access beschikbaar gesteld worden op het internet via één van de volgende routes:

- 3.1 Het publiceren in een Open Access tijdschrift of platform dat is geregistreerd in de *Directory of Open Access Journals* en voldoet aan de betreffende technische richtlijnen en eisen van Plan S;
- 3.2 Het publiceren in een gesloten of hybride tijdschrift en het direct en zonder embargo deponeren van een kopie van de publicatie (de Version of Record of tenminste het Author Accepted Manuscript) in een Open Access repository die is geregistreerd in de *Directory of Open Access Repositories* en voldoet aan de betreffende technische richtlijnen en eisen van Plan S.
- 3.3 Het publiceren in een tijdschrift waarvoor een transformatieve overeenkomst bestaat.

Artikel 4 : Wetenschappelijke boeken, boekhoofdstukken en geredigeerde bundels

Boeken, boekhoofdstukken en geredigeerde bundels die voortkomen uit of rapporteren over wetenschappelijk onderzoek dat geheel of gedeeltelijk is gesubsidieerd door NWO en primair gericht is op een academisch lezerspubliek moeten Open Access beschikbaar gesteld op internet via één van de hierna genoemde routes. Uitgezonderd hiervan zijn boeken die mede gericht zijn op een breed, niet-academisch lezerspubliek (*trade books*) alsmede uitgaven met een educatieve functie (*textbooks*).

- 4.1 het direct Open Access publiceren van een boek, boekhoofdstuk, of bundel.
- 4.2 het zo snel mogelijk doch uiterlijk na 12 maanden na de oorspronkelijke publicatie beschikbaar maken van de finale versie (Version of Record) of tenminste de geaccepteerde auteursversie (Author Accepted Manuscript) van het boek, boekhoofdstuk of bundel via een open access repository maar in ieder geval via de OAPEN-library.

Artikel 5 : Copyright en licenties

- 5.1 De onderzoeker of diens instelling worden geacht het auteursrecht te behouden over de publicaties die voortvloeien uit de financiering van NWO. Met het oog op een optimale verspreiding en (her)gebruik van het werk, is het de onderzoeker of diens instelling niet toegestaan om het auteursrecht over zijn publicaties over te dragen aan de uitgever.
- 5.2 Alle publicaties moeten gepubliceerd worden onder toepassing van de Creative Commons Naamsvermelding (CC BY) 4.0 licentie.

- 5.3 Bij de aanwezigheid van zwaarwegende belangen kan de auteur verzoeken om, in afwijking van Artikel 5.2, te publiceren onder toepassing van een CC BY ND ('Naamsvermelding, Geen afgeleide werken') licentie.
- 5.4 Voor boeken en boekhoofdstukken kan, in afwijking van Artikel 5.2, gekozen worden voor publicatie onder toepassing van een CC BY-ND, CC-BY-NC ('Naamsvermelding, niet commercieel') of CC BY-NC-ND ('Naamsvermelding-, niet commercieel, geen afgeleide werken') licentie.

Artikel 6 : Publicatiekosten

Uitsluitend kosten verbonden aan het publiceren in Open Access tijdschriften, zoals bedoeld in Artikel 3.1, komen in aanmerking voor vergoeding door NWO als onderdeel van de projectbegroting.

Artikel 7 : Acknowledgements

Auteurs dienen in iedere publicatie melding te maken van de steun van NWO onder vermelding van het NWO projectnummer en de titel van de betreffende subsidieronde.

Artikel 8 : Onderzoeksdata

In overeenstemming met het beleid van NWO op het gebied van onderzoeksdata dragen auteurs zorg dat tenminste de onderzoeksdata die behoren bij de publicaties zo veel als mogelijk open en vrij beschikbaar gesteld worden via een repository. Publicaties dienen vergezeld te gaan van een data availability statement.

Artikel 9 : Rapportage, handhaving en sancties

- 9.1 De projectleider is verplicht om in de eindrapportage te rapporteren over de Open Access beschikbaarheid van publicaties die voortkomen uit het project.
- 9.2 NWO kan aanvragers verzoeken om aanvullende zekerstelling voor het bepaalde in Artikel 3 en 4.
- 9.3 Het niet nakomen van de verplichtingen die voortvloeien uit deze beleidsregel kan gevolgen hebben voor de subsidievaststelling.
- 9.4 Indien op het moment van subsidievaststelling, de publicaties niet op één van de in Artikel 3 of 4 genoemde manieren beschikbaar zijn, zal de subsidie 2,5% lager worden vastgesteld.

Artikel 10 : Afwijking van de beleidsregel

Van deze beleidsregel kan worden afgeweken wanneer dit expliciet is vermeld in een call for proposals.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1: Definities

Zoveel mogelijk is aangesloten bij internationaal gehanteerde definities.

Artikel 2: Toepassing en bereik

Aanvankelijk zou Plan S ingaan per 1-1-2020. Na de internationale consultatie is besloten om dat een jaar uit te stellen. Het staat leden van cOAlitie S vrij om daarbij het tempo te bepalen en daarbij de nieuwe eisen toe te passen op:

- 1) alle publicaties die vanaf 1-1-2021 ingediend worden voor publicatie
- 2) alle publicaties die voortkomen uit calls for proposals die vanaf 1-1-2021 gehonoreerd worden.
- 3) alle publicaties die voortkomen uit calls for proposals die vanaf 1-1-2021 gepubliceerd worden.

Als NWO kiezen we voor de laatste invoerdatum. De eerste publicaties waarop de nieuwe eisen van toepassing zijn, zullen dus pas in 2023/24 volgen. Daarom loopt NWO in de pas met de Europese Commissie die de eisen van Plan zal toepassen op het nieuwe kaderprogramma HorizonEurope.

Artikel 3: Wetenschappelijke artikelen

Maakt duidelijk dat het gaat om wetenschappelijke collegiaal getoetste (*peer-reviewed*) publicaties waarin verslag gedaan wordt van onderzoek dat geheel of gedeeltelijk voortkomt uit NWO-projectfinanciering. Deze publicaties dienen allemaal op het moment van publicatie (dus zonder embargo) Open Access beschikbaar te zijn. Er zijn drie routes om dat te realiseren:

- publicatie in een Open Access tijdschrift dat geregistreerd is in de *Directory of Open Access Journals* (DOAJ) en voldoet aan een aantal minimale kwaliteitseisen. Ook wel aangeduid als de full gold open access route.
- publicatie in een gesloten of hybride abonnementstijdschrift en het direct op het moment van publicatie deponeren van de finale gepubliceerde of tenminste de auteursversie van die publicatie in een institutioneel of discipline-specifieke repository dat geregistreerd is in het register OpenDOAR en voldoet aan een aantal technische eisen. Ook wel aangeduid als de groene route. Via deze route kunnen dus ook artikelen in hybride tijdschriften Open Access gepubliceerd worden. Plan S verbiedt niet het publiceren in hybride tijdschriften, zoals in het debat over Plan S door sommigen verkeerdelijk is gesuggereerd.
- Publicatie in een tijdschrift waarvoor een transformatieve overeenkomst bestaat tussen een uitgever en VSNU/UKB (of een van haar leden). Voor de eisen die NWO aan dergelijke overeenkomsten stelt zie het document *What NWO expects from publishers*.

Artikel 4: Wetenschappelijke boeken, boekhoofdstukken en geredigeerde bundels

De transitie naar Open Access voor boeken verloopt langzamer. Dat heeft o.a. te maken met het feit dat er een terechte en blijvende behoefte is aan het gedrukte boek (naast een eventueel digitaal exemplaar). De digitalisering in deze markt is later opgekomen. Daarnaast wordt in veel landen het landschap gekenmerkt door lokale / nationale uitgevers waarvoor de transitie naar Open Access een financiële en technische uitdaging is. Omdat erkend werd dat het uitgeven van Open Access boeken complex is en anders dan voor tijdschriften, heeft cOAlitie S boeken *voorlopig* buiten scope geplaatst. In de richtlijn staat dat pas in 2021 een standpunt daarover ingenomen zal worden. Algemeen wordt echter erkend dat het Open Access beschikbaar maken van boeken dezelfde voordelen kent als andere publicaties: een grotere digitale zichtbaarheid van het werk, groter bereik, meer citaties en in potentie een grotere impact van het onderzoek.

Het Open Access beleid van NWO was (mede daarom) altijd ook van toepassing op wetenschappelijke boeken en boekhoofdstukken. In het geval van NWO zou het vreemd zijn om bij een update van de Open Access richtlijnen de eisen ten aanzien van boeken te laten vallen. De formulering van deze beleidsregel biedt juist een kans om – anders dan we tot nu toe hebben gedaan – een specifiek op boeken gericht beleid te formuleren.

Het algemene Open Access beleid van NWO bepaalt dat alle publicaties op het moment van publicatie (zero embargo) beschikbaar moeten zijn. Dat is bij toepassing van de groene route voor boeken echt een onrealistische eis. Dit Artikel bepaalt daarom (opnieuw) dat alle boeken, boekhoofdstukken en geredigeerde bundels (*edited collections*) Open Access

moeten zijn, maar laat een embargotermijn van 12 maanden toe als de groene route wordt toegepast. De meeste uitgevers die Nederlandse auteurs uitgeven hebben inmiddels ook een Open Access programma waar direct (zonder embargo) kan worden gepubliceerd tegen betaling van een *Book Processing Charge (BPC)*. NWO zal in 2020 een financieringsinstrument introduceren om deze kosten (tot een maximum van 8.500) te vergoeden.

Zoals al eerder door de RvB NWO bepleit wordt een uitzondering gemaakt voor wetenschappelijke boeken die mede worden geschreven voor een breed publiek (*trade books*). Dat is ook in andere landen gebruikelijk. Soms is het onderscheid tussen *trade books* en wetenschappelijke boeken moeilijk. Als vuistregel kan dan gelden: alle boeken die peer review doorlopen hebben, kwalificeren als wetenschappelijke boeken met primair een academisch publiek.

Artikel 5 : Copyright en licenties

Dit Artikel volgt letterlijk de richtlijnen van Plan S.

Het behoud van copyright is een van de kernprincipes van Plan S. COALitie S stelt die eis om ervoor te zorgen dat auteurs alle rechten behouden die zij nodig hebben om over hun eigen werk te beschikken en dat werk naar eigen inzicht te delen en hergebruiken. Copyrightbehoud is voor NWO niet nieuw. Het was al langer onderdeel van de kaderregeling. Het is met name van belang om auteurs in de gelegenheid te stellen om de groene route toe te passen: archiveren van de finale of auteursversie van hun artikel in een disciplinaire of institutionele repository. Meestal dragen auteurs bij submittie van een artikel hun auteursrecht over. Daarmee wordt vaak de mogelijkheid tot het direct Open Access maken van het artikel geblokkeerd.

De Creative Commons (CC) is een internationaal licentie systeem dat beoogt creatieve werken vrijer beschikbaar te maken zodat die makkelijker gekopieerd en hergebruikt kunnen worden. Alle grote uitgevers stellen hun auteurs in staat om CC BY licenties toe te passen op hun werk. Er zijn verschillende versies beschikbaar. De meest liberale licentie is de CC BY licentie die bepaalt dat een licentiehouders toestemming geeft om het betreffende werk te kopiëren, distribueren, vertonen, en uitvoeren; en afgeleide werken te vervaardigen van dat werk, op voorwaarde van het vermelden van de oorspronkelijke auteur.

Om een optimale verspreiding van het publiek gefinancierde onderzoek van COALitie S te bevorderen, stelt de implementatierichtlijn van Plan S dat in principe CC BY moet worden toegepast. In afwijking kan ook gebruik gemaakt worden van CC BY-ND. Daarmee is het kopiëren, distribueren, vertonen en uitvoeren van het werk toegestaan, maar niet het veranderen van het werk. COALitie S heeft hiermee tegemoet willen komen aan zorgen die met name in de sociale en geesteswetenschappen bestaan over al te liberale CC licenties. COALitie S sluit het gebruik van de CC BY NC licentie expliciet uit. Deze licentie verhindert het kopiëren, distribueren, vertonen en uitvoeren van het werk in een commerciële context. COALitie S wijst die beperking af omdat die de innovatie die financiers willen stimuleren kan hinderen en omdat de definitie van “commerciële context” lastig te geven is.

Voor boeken worden in principe alle CC licenties toegestaan.

Artikel 6 : Publicatiekosten

Bepaalt dat kosten voor Open Access publiceren voor vergoeding door NWO in aanmerking komt, mits het een full Gold Open Access tijdschrift is. NWO vergoedt (al sinds 2015) geen kosten voor hybride publicaties. Kosten worden momenteel vergoed via het projectbudget (module materieel krediet). Daarmee vallen publicaties die na de projectfase vallen in principe buiten scope. In 2019 is met F en JZ gekeken naar een oplossing waarmee een voorschot op nog te maken kosten kan worden meegenomen. Als gevolg van steeds strenger toezicht van accountants lijkt onzeker of deze werkwijze gehandhaafd kan worden.

Artikel 7 : Acknowledgements

Het is staand beleid dat auteurs bij iedere publicatie melding maken van de steun van NWO.

Artikel 8 : Onderzoeksdata

Steeds meer uitgevers verplichten hun auteurs om ook de onderzoeksdata behorend bij de publicatie open te stellen voor toetsing en hergebruik door anderen. Voor NWO geldt eveneens dat onderzoeksdata die voortkomen uit

financiering van NWO projecten ter beschikking gesteld moet worden voor hergebruik. Daarbij geldt het principe: zo open als mogelijk, zo gesloten als nodig. Tenminste worden data behorend bij publicaties voortkomend uit NWO-projecten volgens FAIR-principes beschikbaar gesteld. Artikel 8 ondersteunt dit beleid en vraagt van auteurs in navolging van andere funders om een “data availability statement” op te nemen in de publicatie. Daarin beschrijft de auteur welke data beschikbaar zijn en onder welke voorwaarden die door derden te raadplegen zijn.

Artikel 9 : Rapportage, handhaving en sancties

Dit Artikel beschrijft welke maatregelen NWO neemt om dit beleid te monitoren en handhaven. NWO verwacht dat in de eindrapportages verantwoording wordt afgelegd over de Open Access beschikbaarheid van door NWO gefinancierde output. Lid 3 geeft de grondslag om een deel van de subsidie achter te houden indien op het moment van de subsidievaststelling blijkt dat publicaties niet Open Access beschikbaar zijn. De uitwerking van dit Artikel naar een concrete procedures staat gepland voor tweede kwartaal 2020 / begin 2021.

Artikel 10 : Afwijking van de beleidsregel

Biedt de mogelijkheid om als dat nodig is van de regeling af te wijken via de calltekst.

CONCEPT